

Иако је одлазећи министар финансија Млађан Динкић рекао да наследнику оставља солидно попуњену државну касу, чини се да су се напредњаци, којима ће тај ресор припасти, озбиљно над њом замислили. Александар Вучић, први потпредседник владе, а по Динкићевим речима и будући премијер, већ је јавно саопштио да пара за плате и пензије има до краја септембра.

А шта онда? Држава ће поново морати да се задужи, према проценама стручњака, за бар две милијарде евра.

Милојко Арсић, професор Економског факултета, каже да је Вучићева изјава непрецизна, јер се плате и пензије не плаћају само од пара које стоје са стране, већ и од текућих прихода.

– Нама сваког месеца за плаћање обавезе недостаје 150 до 200 милиона евра. Динкић је рекао да оставља 784 милиона евра, а када се 300 милиона евра потроши у наредна два месеца и остане само 400 милиона евра у резерви, пали се црвена лампица – каже овај стручњак.

По Арсићевим речима, за текуће потребе до краја године потребно је да се задужимо 700 до милијарду евра, али је непознаница колико још дугова доспева на наплату. Део њих може да се рефинансира, а део не.

– Држава мора сачувати способност да се задужује на комерцијалном тржишту поготово сада када је јасно да до краја године нећемо добити зајам од 200 милиона долара од Светске банке и да зато што нема споразума с ММФ-ом нема ништа ни од остатка руског зајма од 200 милиона долара. Ипак, нови министар финансија је непознаница зато што не знамо какву ће политику водити. Није искључено да он направи заокрет према

ММФ-у. У том случају, цена нашег задуживања ће пасти – сматра Арсић.

По његовој оцени, минус у државној каси до краја године може да попуни само велика емисија евробондова на међународном тржишту, што ће повећати и спремност домаћих инвеститора за куповину трезорских записа. Сада је њихово интересовање за куповину динарских обвезница усмерено само на краткорочне емисије, док га и нема за оне с дужим роком доспећа.

Арсић упозорава да је „медени месец” јефтиног задуживања прошао и да је баш зато Динкићев савет да се задужимо три „јефтине” милијарде долара како би отплатили скупе зајмове.

– Сада можемо да добијемо зајам с каматама од шест, седам одсто, што је идентично цени скупих зајмова које смо узели. Повољнији зајам можемо да добијемо само ако се ради о некомерцијалном кредиту који је политички мотивисан. Међутим, цела та прича о таквим зајмовима подсећа ме на ситуацију после 5. октобра, када је обећавано да ће стићи пуно пара, а није, или када је, зарад изручења Слободана Милошевића обећавана донаторска конференција. Речју, обећања се лако дају, а паре не – каже Арсић.

Мирослав Здравковић, уредник сајта „Макроекономија”, каже да Динкић наследнику оставља ликвиднију касу, али задуженију државу.

– Јавни дуг је повећан од августа прошле до јуна ове године за 3,4 милијарде евра. Унутрашњи дуг је повећан за 944 милиона евра. Спољни за две милијарде евра и индиректне обавезе за 454 милиона евра – каже Здравковић.

Да ли је тачно да је Цветковић Динкићу оставио празну касу, а Динкић наследнику солидно пуну?

Здравковић објашњава да је у јулу прошле године држава на рачунима имала 151,5 милијарди динара, дуговала је 303,2 милијарде динара, а нето дуг домаћем финансијском сектору износио је 151,7 милијарди динара. У јуну ове године држава је на

рачунима имала 244 милијарде динара (више за 92,5 милијарде), дуговала је 329,6 милијарди (више за 26,4), те је нето дуг смањен на 66,2 милијарде динара (мање за 66,2 милијарде динара).

– Међутим, ово смањење домаћег дуга није била последица суфицита у буџету, већ већег задуживања због потреба да се финансирају дефицит и отплаћују дугови новим задуживањем. Од 3,4 милијарди евра новог задужења, што је 390 милијарди динара, 66,2 милијарде динара отишло је на побољшавање ликвидности буџета, 181,4 милијарде динара на финансирање дефицита, а 142,4 милијарде динара на друге намене – инвестициону потрошњу јавних предузећа (индиректне обавезе), финансирање изградње путева, мостова, покривање губитака две банке, дефиците других нивоа власти – каже Здравковић.

По његовом мишљењу, дефицит до краја године може бити финансиран новим задуживањем или употребом средстава на рачунима државе. Постоји ризик у случају наглог повлачења банака из трезорских папира, али ови папири имају рочност која није концентрисана у једној временској тачки.

– Буџет је ликвидан, постоји могућност да се до краја године дефицит додатно смањи (већим примањима и мањим издацима), и сада је прави тренутак да се крене са пројектовањем буџета за 2014. с драстично мањим дефицитом. За то је потребна јавна расправа о начинима, мерама и инструментима, како доћи до мањег дефицита у 2014, а у 2015. законски укинути израз „дефицит” – сматра Здравковић.

Јована Рабреновић

(Политика)